

Vzťah medzi vybranými morfológickými vlastnosťami vemena, kvalitou a kvantitou mlieka pri bahniciach plemena slovenská dojná ovca

Mačuhová, L.¹, Tančin, V.^{1,2}, Mačuhová, J.³, Uhrinčat' M.¹, Gancárová B.²

¹Národné poľnohospodárske a potravinárske centrum, Výskumný ústav živočíšnej výroby Nitra, Hlohovecká 2, 951 41 Lužianky, Slovenská republika

²Ústav chovu zvierat, Fakulta agrobiológie a potravinových zdrojov, Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, Tr. A. Hlinku 2, 949 01 Nitra, Slovenská republika

³Institute for Agricultural Engineering and Animal Husbandry, Vöttinger Str. 36, Freising, Germany

Úvod

Lineárny popis vemena je dôležitý z hľadiska kontroly úžitkovosti mlieka, a to hlavne kvôli ukazovateľom, ktoré majú pozitívny alebo negatívny vzťah k mliekovej úžitkovosti. V mnohých chovoch na Slovensku vlastnosti vemena nepatria k hodnoteným parametrom pri ovciach zameraných na produkciu mlieka. Avšak, podľa mnohých štúdií jednotlivé parametre vemena majú vplyv na produkciu mlieka, ako aj jeho zloženie (Bruckmaier a kol., 1997; Ugarte a Gabina, 2004; Prpić a kol., 2013; Iñiguez a kol., 2009).

Materiál a metodika

Lineárne hodnotenie vybraných mier vemena a ceckov (ako napríklad hĺbka vemena a postavenie ceckov), meranie nádoja a odber vzoriek mlieka sa uskutočnilo počas dvoch meraní (mesiac marec (meranie 1.) a jún (meranie 2.)). Lineárne hodnotenie prebehlo 12 h pred samotným dojením s meraním nádoja a odberom vzoriek mlieka podľa metodiky Casu a kol. (2006). Celkovo bolo hodnotených 89 ks bahníc plemena slovenská dojná ovca. Zloženie mlieka (tuk, bielkoviny, laktóza; %) bolo analyzované prístrojom MilkoScan FT120. Bahnice boli dojené dvakrát denne. Pre štatistické spracovanie (v SAS použitím proc MIXED procedúru s opakovaným meraním) boli bahnice pri hodnotení postavenia ceckov a hĺbky vemena rozdelené na skupiny podľa dosiahnutého bodového ohodnotenia (1 až 3, 4 až 6, 7 až 9 a 5 až 6, 7 až 9).

Výsledky

Tabuľka 1: Vplyv mesiaca merania (štádia laktácie) na sledované ukazovatele

Ukazovatele	Mesiac merania		P
	Marec	Jún	
N	89	89	
Nádoj (ml)	897,75±322,68 ^a	521,69±243,64 ^b	<0,001
Tuk (%)	5,52±0,77 ^a	6,80±1,07 ^b	<0,001
Bielkoviny (%)	4,86±0,31 ^a	5,62±0,68 ^b	<0,001
Laktóza (%)	5,05±0,17 ^a	4,69±0,33 ^b	<0,001

^{a, b} Priemery v tom istom riadku s nerovnakými písmenami sa od seba odlišujú na úrovni P<0,05.

Tabuľka 2: Vplyv postavenia ceckov na sledované ukazovatele

Ukazovatele	Postavenie ceckov (body)			P
	1 až 3	4 až 6	7 až 9	
N	70	87	21	
Nádoj (ml)	751,43±335,12	686,32±347,57	667,62±341,67	0,9515
Tuk (%)	5,83±0,89 ^a	6,36±1,24 ^b	6,43±1,15 ^b	0,0121
Bielkoviny (%)	5,15±0,52	5,30±0,72	5,33±0,70	0,8440
Laktóza (%)	4,91±0,32	4,83±0,34	4,92±0,20	0,7680

^{a, b} Priemery v tom istom riadku s nerovnakými písmenami sa od seba odlišujú na úrovni P<0,05.

Tabuľka 3: Vplyv hĺbky vemena na sledované ukazovatele

Ukazovatele	Hĺbka vemena (body)		P
	5 až 6	7 až 9	
N	77	119	
Nádoj (ml)	868,81±330,75	630,84±320,24	0,1787
Tuk (%)	5,95±0,95	6,26±1,21	0,6149
Bielkoviny (%)	5,10±0,52	5,32±0,69	0,7891
Laktóza (%)	4,96±0,25	4,83±0,34	0,5932

Záver

Lineárne hodnotenie vemena má svoje miesto pri hodnotení produkcie mlieka, nakoľko so šľachtením bahníc na vyššiu produkciu mlieka dochádza k zhoršovaniu jednotlivých vlastností vemena, ktoré majú vplyv na bezproblémový proces dojenia a získanie maximálneho množstva mlieka v dobrej kvalite. Štádium laktácie má vplyv na nádoj a zloženie mlieka. Pre komplexné zhodnotenie je potrebné vykonať viac meraní počas laktácie a zhodnotiť viac morfológických parametrov vemena a ceckov.